

לכבוד : מנהלי בתי הספר, מדריכים, רכזי מקצוע ומורים לעברית

שלום רב,

חוזר מפמ"ר – עברית לערבים לשנה"ל תשפ"א

הנושאים בחוזר:

- דברי פתיחה של המפמ"ר
- הדגשים של משרד החינוך ושל המזכירות הפדגוגית
- חידושים במקצוע
- מידע על בחינות הבגרות
- פיתוח מקצועי
- צוות ההדרכה
- שונות

דברי פתיחה של המפמ"ר ד"ר האני מוסא

בשנת הלימודים תשפ"א ימשיך משרד החינוך להפעיל ולהטמיע את התוכנית "**עברית על הרצף**" בקרב תלמידי החברה הערבית בכל שכבות הגיל, ומטרתה לחזק את שליטתם בשפה העברית המדוברת. ראו חוזר מנכ"ל עו/1 (א): 9.7-15 "**עברית על הרצף**". כמובן תוכנית "**טעימות בשפה העברית**" לכיתות א'-ב' היא חלק מהתוכנית הגדולה לחיזוק השפה הדבורה בכיתות א'-ב' וליצירת המוכנות ללימוד העברית בכיתות ג'. בנוסף לזה ממשיכים להטמיע תוכנית "**נעימות בשפה העברית**" שבאה לחזק את השפה הדבורה בכיתות ג'-ו'.

חוזר מפמ"ר זה לשנה"ל תשפ"א מפרט את אופן ביצועה של התוכנית על פי כיתות, את המשאבים לצורך הטמעתה ואת חומרי הלמידה העומדים לרשות בתי הספר.

אחד האתגרים והחידושים בחוזר זה הוא שילוב למידה מרחוק, צו 8 למידה בחירום בהוראת העברית בבתי הספר הערביים והבדואים, ראו **קישור לדף צו 8 למידה בחירום** באתר מורי העברית "אצטבא" המיועד לשימוש כלל מורי העברית בכל החטיבות ולכלל התלמידים. בנוסף נמשיך לשים דגש על נושא **אוצר המילים** השימושי לקראת שיפור השיח הדבור בקרב התלמידים. לצורך זה השכלנו לבנות מאגר מילים העשוי לשרת את המורים והתלמידים בשלוש חטיבות הגיל: **יסודי, חט"ב וחט"ע**.

יש לציין גם, שמשרד החינוך שוקד בימים אלה על **בניית יחידות הוראה דיגיטליות** לכל שכבות הגיל (ג-י"ב), העשויות לשמש את קהל המורים בתהליך הוראת המקצוע. היחידות האלו הן חינמיות ויהיו נגישות לכל הקהלים.

דגשים של משרד החינוך ושל המזכירות הפדגוגית

שנה"ל תשפ"א מזמנת עבור משרד החינוך ועבור המזה"פ אתגרים חדשים של התמודדות עם הנחיות לשמירה על בריאותינו במרחבים פרטיים וציבוריים ובכלל זה בבתי הספר פנימה. משרד החינוך והמזה"פ ימשיכו את פעילותם הפדגוגית הפרואקטיבית בכדי להתמודד עם הפסד של חומר הלימודים בשנה"ל תש"ף, להיערך ולהמשיך בפדגוגיה של למידה מרחוק, להטמיע יחידות ההוראה ביסודי, בחטיבות הביניים ובתיכון ולהקפיד על לשימוש מיטבי בספרי הלימוד ובחומרי הלמידה.

שנת לימודים מאתגרת עומדת להתחיל, זו שנה שבה מערכות החינוך על פני כדור הארץ ימשיכו להתנסות בהמשך חוזה הלמידה-הוראה המקובל בין תלמידים למורים ובשילוב ניכר של למידה מרחוק. מערכת החינוך הישראלית תמשיך להתמודד עם הצורך החדש שנוצר בעידן מגפת הקורונה בכמה דרכים, המרכזית שבהן תהיה המשך הפעלת מערכת שידורים לאומית לטובת המשך הלמידה בביה"ס ומרחוק, לכלל התלמידים מגן הילדים ועד החטיבה העליונה.

מפמ"רי תחומי הדעת ועמם צוותי ההדרכה וההוראה, העמידו למעלה מ-1500 שיעורים מצולמים בכל תחומי הדעת. היחידות עומדות לרשות המורים גם להבא ונתפרת עבורם חבילה המסייעת למורים להשתמש בכל אחד מן הסרטים לטווח ארוך, בלמידה פנים אל פנים ולמידה מרחוק גם יחד.

בנוסף, המפמ"רים בצמוד עם צוותי ההדרכה והמורים, עבדו וימשיכו לעבוד על פיתוח מקצועי למורים שנועד לתמוך בקידום יכולותיהם לעבוד מרחוק עם תלמידים במגוון דרכים וכלים. מאות ואלפי מורים נענו לאתגר, והשתתפו בתהליכי הפיתוח הללו, אותם יישמו בכיתותיהם מידי יום.

לפניכם הפניה [למאגר הלמידה מרחוק](#) שנבנה בשיתוף עם מינהל תקשוב.

השיעורים [הועלו למאגר vod](#) וחולקו על פי תחומים וגילאים על מנת לסייע בשימוש מיטבי בהם.

אנו מזמינים אתכם להשתמש במאגר ולהכיר את המשאבים המצויים בו.

חידושים במקצוע

[צו 8 למידה בחירום \(מגוון חומרי למידה ושיעורים מצולמים\)](#)

בתקופת הלמידה מרחוק מוצעים יחידות לימוד, פעילויות לימודיות, טקסטים, קישורים, רעיונות ושיעורים מצולמים לעזרת המורים הנדרשים ללמד מרחוק. להלן דוגמאות מצו 8:

- [קיום בחינות בזמן קורונה](#)
- [מגוון חומרי למידה לשעת חירום חטיבה עליונה](#)
- [שיעורים מצולמים בעידן הקורונה](#)
- [חומרי למידה עפ"י מיקוד קיץ תש"ף](#)

- [פורמט להכנת שיעור בלמידה מרחוק - כיתות א - ו | תבנית בעברית](#)
- [פורמט להכנת שיעור בלמידה מרחוק - כיתות ז - י"ב](#)
- [מילון עברי לימי קורונה](#)
- [מגוון חומרי למידה לשעת חירום חטיבה עליונה \(פעימה שנייה\)](#)
- [מגוון חומרי למידה לשעת חירום – חטיבה עליונה](#)
- [מגוון חומרי למידה לשעת חירום - חטיבת ביניים](#)
- [מגוון חומרי למידה לשעת חירום \(פעימה ראשונה\) - יסודי](#)
- [מגוון חומרי למידה לשעת חירום \(פעימה שנייה\) - יסודי](#)

[אוצר המילים](#)

השימושי לקראת שיפור השיח הדבור בקרב התלמידים. לצורך זה השכלנו לבנות מאגר מילים העשוי לשרת את המורים והתלמידים בשלוש חטיבות הגיל: [יסודי](#), [חטי"ב](#) ו[חטי"ע](#).

מידע על בחינות הבגרות

בשנת הלימודים תשפ"א נמשיך לעבוד על סילבוסים חדשים לשאלונים: 014282, 014281, 014382 בניסיון לשנות את מרבית יצירות הספרות בשאלונים הנ"ל. מידע מפורט ומדויק בקישור [בחינות הבגרות](#).

[מיקוד בחינות בגרות](#) מועדי חורף וקיץ תשפ"א .

פיתוח מקצועי

[השתלמויות מקוונות](#)

[קורסי מיקרו קרדיטציה תשפ"א קטלוג קורסי שפות, רעיון גדול וחינוך לחשיבה](#)

קצר ולעניין – מיקרו קרדיטציה קורסים קצרים, ממוקדים ופרקטיים

נתקלת באתגר בכיתה ואתה חושב איך להתמודד איתו? קורסי מיקרו קרדיטציה הם בדיוק בשבילך! קורסים קצרים, פרקטיים ומדויקים המציעים מגוון פרקטיקות חדשניות להתמודדות עם אתגרים יומיומיים! הקורסים יכולים להיות חלק מסל הפיתוח המקצועי שלכם ולהיות מוכרים לגמול של 10 שעות כ"א.

צוות ההדרכה

מדריכות ומדריכים בפיקוח על הוראת העברית בבתי הספר הערביים לשנה"ל תשפ"א

שם מדריך/ה	מחוז וחטיבת גיל	דוא"ל	פלאפון	יום ההדרכה
1. איליא גנטוס	צפון, מנח"י תקשוב	elia@tzafonet.org.il	054-6588474	ג', ה'
2. עביר אבו יונס	צפון, יסודי	abeer.abo.yonis@gmail.com	050-2933443	ג'
3. ג'יהאן שלבי	צפון, חט"ב	Oma15@walla.co.il	050-6782490	ג'
4. מארי שאער	צפון, חט"ב	mary-sh@hewar.tzafonet.org.il	052-8732505	ג'
5. נאדרה ח'טיב	צפון, חט"ע	nadera.khateeb1412@gmail.com	054-9776530	ג'
6. תמי חוטה	מרכז, יסודי	tamihuta@gmail.com	052-8757707	ה'
7. סוהאד שאהין	מרכז, חט"ב	shaaheen@inter.net.il	052-7206771	ג'
8. מורסי בדיר	מרכז ודרום, חט"ע	morsieb865@gmail.com	050-8922050	ב'
9. ברהום ראיד	מנח"י, חט"ע	barhum121@hotmail.com	052-2603752	ב'
10. אמל מסרי- חרזאללה	מנח"י, חט"ב	aml_masry@hotmail.com	050-7260566	ג'
11. עיסאם סואעד	מגזר בדואי, יסודי	essamsawaed@walla.co.il	052-9532181	ג'
12. אימאן אבו שקארה	ירושלים, יסודי	emanabu78@gmail.com	054-7747274	ג'
13. אימאן שחאדה	חיפה, על יסודי	eman.shehady@gmail.com	052-6223573	ג'
14. חאתם שרקייה	חיפה, יסודי	hattemo@walla.com	052-2811306	ג'
15. סוכיינה כבהא	חיפה, יסודי	sokainakabha@gmail.com	054-4617397	ג'
16.				
17. ברוריה אדה	דרום, יסודי	bruria57@walla.com	050-2266345	א'
18. ירדנה דוד	דרום, יסודי	yardenad1@bezeqint.net	052-2293781	א', ב', ד', ה'
19. מרתה אדה	דרום, יסודי	marta_adda@walla.com	050-2023781	א'
20. סנדרא בלנגאפס	דרום, יסודי	sandrablanchpas87@gmail.com	052-8830017	ד'
21. ינון זעפרני	ארצי, על יסודי	yinonza@gmail.com	054-6514222	ג'
22. מואפק יוספין	ארצי, חט"ב וחט"ע	myosfen65@gmail.com	054-4911654	א'
23. שריף ח'לאילה	ארצי, חט"ב וחט"ע	sharifek@gmail.com	050-7933124	ב'
24. רידאן אבו אחמד	ארצי וצפון, יסודי, תקשוב	redan_25@hotmail.com	052-2844828	-

- בקרוב אעדכן טבלה

1. מיקוד תוכנית הלימודים לכיתות י'-י"ב (בשעת חירום)

בשל מצב החירום מיקדנו את תוכנית הלימודים לבתי ספר תיכוניים. הצבענו על הנושאים והעלינו קישורים מתאימים לחומרי לימוד ולדפי הפעלה.

[למיקוד תוכנית הלימודים לחץ כאן](#)

2. "עברית על הרצף", קומה ב' – התוכנית לשיפור שליטת תלמידי החברה הערבית בשפה העברית המדוברת

1. הרציונל

העברית המדוברת היא חלק בלתי נפרד מחיי היומיום של כלל אזרחי המדינה ובכללם האזרחים הערבים בישראל. העברית המדוברת עשויה מצד אחד לתרום לתקשורת יעילה בין האזרחים בשני המגזרים ומהצד האחר בין האזרחים לבין מוסדות המדינה. בנוסף, רמת שליטה נמוכה בשפה העברית מהווה חסם עיקרי בשילוב המגזר הערבי בשוק התעסוקה הישראלי ומצמצמת את הנגישות של ערביי ישראל להשכלה הגבוהה. בשל כל אלה, תוכנית משרד החינוך לשיפור יכולת ההבעה בעל פה בבתי הספר הערביים נועדה להכין את התלמידים לתקשר בעברית במגוון מצבים חברתיים – רשמיים ולא רשמיים, וכן בהקשרים אקדמיים ומקצועיים. ראו תוכנית לימודים "עברית כשפה שנייה" תשע"ב עמ' 84.

3. טעימות בעברית

התוכנית "טעימות בעברית בגן הילדים" מבוססת על ההנחה כי החיים יחד במדינה אחת טומנים בחובם הזדמנות ליצירת דיאלוג בין שתי תרבויות עשירות. חשיפה לשפה העברית בחברה הערבית בגיל הרך תאפשר מפגש בין-תרבותי של שתי שפות "אחיות", ערבית ועברית, בדגש על שמירה ושימור שפת האם – הערבית. חשיפה זו תיצור תשתית ללמידת השפה העברית בהמשך, ותוכל ליצור הזדמנויות לשילוב והצלחה בחברה הישראלית בעתיד.

"טעימות בעברית" היא תוכנית שנועדה לחשוף ילדים בגני הילדים ובכיתות א'-ב' לשפה העברית (להבדיל מלימוד השפה העברית שמתחיל בכיתה ג'). התוכנית היא חווייתית, מהנה ורב-חושית, והיא תבצע בד בבד עם יצירת מוכנות אצל התלמיד הערבי ללמידת השפה העברית בכיתות ג'. חשוב לציין שהתוכנית "טעימות בעברית" נגזרה מתוכנית הלימודים הרגילה, אך היא מתמקדת בהאזנה ובדיבור כתהליך ראשוני לביסוס מתקדם של לימוד השפה שיגיע באופן מובנה ומועצם בכיתה ג'.

[לתוכנית "טעימות" לחץ כאן](#)

4. תוכנית לחיזוק שליטת תלמידי בתי הספר היסודיים בחברה הערבית בשפה העברית הדבורה - היערכות לשנה"ל תשפ"א

תוכנית "דיאלוגי" – רקע כללי

בשנה"ל תש"ף, הופעלה כפילוט תוכנית "דיאלוגי" לחיזוק העברית הדבורה בקרב תלמידים ערבים בכ-50 בתי ספר יסודיים בחברה הערבית, בכתות ו'.

בתוכנית השתתפו מורים דוברי עברית שפת אם שהגיעו לבתי הספר ולימדו באמצעות פדגוגיה ייחודית, חווייתית וחדשנית.

בימים האחרונים ביצענו סיכום והערכה של המשויבים והתובנות שקיבלנו ממנהלי בתי הספר, רכזי מקצוע העברית והמורים על התוכנית. באופן כללי, הן מהסיוורים שערכנו במהלך השנה והן על בסיס ישיבות הסטאטוס שקיימנו, אנו מתרשמים שהתוכנית מוצלחת מאוד, מובילה לשיפור הבטחון העצמי, מרחיבה את אוצר המילים, ומאפשרת לכל תלמיד הזדמנות להתבטא בשפה העברית.

[לפירוט ומידע נוסף לחץ כאן](#)

5. תוכנית מיוחדת: עברית לבית הספר הערבי והבדואי בהיקף 1 יח"ל

שליטה באופנויות השפה העברית: קריאה, כתיבה, האזנה ודיבור בקרב התלמידים הערבים במדינת ישראל חשובה מאוד ונחוצה לצורך השתלבותם בחברה ובתעסוקה. היעדר שליטה בשפה העברית מהווה חסם מרכז ומצמצם את אפשרות ההשתלבות התעסוקתית והניעות החברתית בקרבם.

התוכנית המוצעת להלן מיועדת לתלמידים הערבים הלומדים במסלול הטכנולוגי-מקצועי ובמפת"נים במגזר הלא יהודי ולתלמידים הלומדים עברית במזרח ירושלים, והיא מבקשת להקנות שליטה בשפה העברית הפונקציונלית בכל ארבע האופנויות לצורכי תעסוקה ולהשתלבות בחברה הישראלית.

התוכנית שלהלן מפרטת את נושאי הלימוד ואת ההדגשים בהוראת התוכנית ובהערכה.

[לתוכנית לחץ כאן](#)

6. תוכנית עברית תעסוקתית

תוכנית לימוד עברית עם אוריינטציה תעסוקתית המדגישה, בין היתר, את ההיבטים המקצועיים והתעסוקתיים בשפה ואת העברית המדוברת במקומות העבודה ומחוצה להם. השפה העברית התעסוקתית-שימושית היא שפת תקשורת המאפשרת לתלמידים הבוגרים לנהל שיחה משמעותית הלכה למעשה וכניסה לעולם העבודה המודרני ולשוק התעסוקה בהצלחה. התוכנית תפתח יכולות להשתמש במשלב לשוני מתאים לנסיבות השיח כמקובל בעברית המדוברת והכתובה.

[לתוכנית עברית תעסוקתית לחץ כאן](#)

7. המרות שאלוני בגרות מהעולם הישן

מס'	מס' שאלון	מס' שאלון ממיר/מחליף	החלה
1	014203 (252)	014381	קיץ תשע"ט
2	014204 (253)	014281 (70%) + 014282 (30%)	קיץ תשע"ט
3	014105	014382	קיץ תשע"ט
4	907511	014182 שאלון מפמ"ר	קיץ תשע"ט

הערות:

- ✓ לנבחנים האקסטרניים: נושאי הלימוד יהיו דומים לכלל הנבחנים.
- ✓ לנבחנים במבחן המותאם: נושאי הלימוד יישארו בלי שינוי, [טבלת התאמות](#) באתר אצטבא.

לשאלוני בחינות בגרות לחץ כאן

8. בגרות מתוקשבת עתירת מדיה בעברית למגזר הערבי והבדואי

במסגרת "[החממה הפדגוגית](#)", המזכירות הפדגוגית יוצאת ביחד עם המנהל הפדגוגי ומנהל תקשוב טכנולוגיה ומערכות מידע למהלך של הרחבה, פיתוח והפעלה של בחינות בגרות מתוקשבות עתירות מדיה. "[החממה הפדגוגית](#)" במזכירות הפדגוגית עוסקת בגיוון בדרכי הוראה למידה והערכה ושילוב חשיבה, ערכים, מעורבות אישית של הלומדים ומיומנויות המאה ה-21.

הבחינות המתוקשבות משלבות פריטים עתירי מדיה כגון סרטונים, מפות שכבתיות וסימולציות, וכך מזמנות למידה רב-חושית, חווייתית ורלוונטית ללומדים. מטרת המעבר להערכה מתוקשבת היא לעודד שימוש מיטבי בטכנולוגיה בלמידה והוראה כחלק מהתאמת מערכת החינוך למאה ה-21.

מהלך זה הבשיל לאחר צבירת ניסיון בהפעלת בחינות מתוקשבות חלקיות בבילוגיה, גיאוגרפיה, כימיה ובמקצועות הטכנולוגיים. עם הרחבת הבחינות המתוקשבות למקצועות החובה והמעבר לבחינות מתוקשבות מלאות בכל החומר במקצועות בחירה אחדים, נבחר עברית לביה"ס הערבי והבדואי להיות בין המקצועות החלוצים.

אנו מזמינים את אלו מכם שמעוניינים ומסוגלים, להצטרף אלינו לכוח החלוץ ולהוביל יחד את המהלך במקצוע שלנו. מנהלי בתי הספר קיבלו מכתב דומה, אנא פנו אליהם והביעו את רצונכם להצטרף.

מצורפים טפסים למילוי על ידי מנהל בית הספר:

[טופס דרישות הסף הטכנולוגיות](#) | [בחינות מתוקשבות](#)

9. נושאי לימוד ודרכי היבחנות בעברית לבתי ספר ערביים [אינטרניים]

כ 30% (חלק הבחירה)						כ 70% (חלק החובה)			מספר יח"ל / סמל ראשי	סמל שאלון	משך הבחינה	
מועד ההערכה והדיווח הפנימי	חלופות בהערכה	דרך הערכה פנימית	נושאים נלמדים מתוך תוכנית ההלימה	משך הבחינה	סמל שאלון	מועד היבחנות	דרך הערכה חיצונית	נושאים נלמדים מתוך תוכנית ההלימה				
צמוד למועד בחינת הבגרות בכתב	תלקיט לפי המרכיבים: (1) פרזנטציה (2) קריאה בקול (3) ראיין (4) ארגון התלקיט ורפלקציה או – ביצוע יחידות מובנות מתוך הילקוט הדיגיטלי	100% ציון בית ספרי בלבד ודיווח על טופס 9588	10 נושאים לתקופה קצובה, חלק מהנושאים קשורים ליצירות מספרות א' בחלק הבחירה של 3 יח"ל, יש אפשרות לבחירת יצירה ספרותית אחת מתוך הרשימה לחלק הפרזנטציה.	חצי שעה	014385	- החל ממועד חורף – י"א רק לאוכלוסיות מיוחדות (מב"ר ואתגר)	- שקלול של 70% בחינת בגרות חיצונית + 30% ציון בית ספרי (ציון מגן)	- הבנה - הבעה בכתב (חיבור של 15-20 שורות) - סיכום - ידע לשון בסיסי (בהקשר הטקסט או אחרת)	שלוש שעות	014381	3 יח"ל סמל שאלון ראשי 014380	
						- החל ממועד קיץ – י"א רק לנבחנים ברמה מורחבת (5 יח"ל)	- החל ממועד חורף – י"ב לשתי הרמות (3 יח"ל, 5 יח"ל)					
			-ספרות א': סיפורת (4 סיפורים) שירה (4 שירים)	שעה וחצי	014382	(רק לנבחני משנה ואקסטרני)						
- החל במועד קיץ י"ב	- מיזם כתיבה - תלקיט מטלת - ביצוע (על טופס 9588) - עבודת חקר(על טופס 9588)	- מבחן בית ספרי - 100% ציון בית ספרי בלבד, דיווח על טופס ממוחשב 9545	חלק מספרות ב': 2 מאמרי הגות 2 סיפורים 2 שירים חלק מידע לשון: המילון העברי ואוצר המילים והביטויים	שעה וחצי	014283	(חלופת הערכה פנימית או 014282 לנבחני משנה ואקסטרני)	- מועד קיץ – י"ב	שקלול של 70% בחינת בגרות חיצונית + 30% ציון בית ספרי (ציון מגן)	- חלק מספרות ב': טקסטים מן המקורות, אגדה אחת, 2 סיפורים, 4 שירים. - חלק מידע לשון מורחב	שעתיים וחצי	014281	2 יח"ל (הרחבה ל-5 יח"ל) סמל שאלון ראשי 014580

10. נושאים לבחינה בעל-פה למועדים: ממועד חורף תש"ף עד מועד קיץ תשפ"א

1. אנשים רבים פונים כיום לרפואה החלופית (אלטרנטיבית). חווה את דעתך על הנושא תוך התייחסות לסכנות ולסיכויים בפנייה לרפואה זו. הבא דוגמאות ונימוקים לביסוס דבריך.
2. בעיית המחסור בדיור לזוגות צעירים בישראל ובמיוחד במגזר הערבי. דון בנושא תוך התייחסות לתיאור הבעיה וגורמיה השונים, והצע דרכים לפתרונה.
3. נשים רבות בעולם המערבי ואף בחברה הערבית הגיעו למסקנה שהן צריכות לוותר על חלום הקריירה כדי לגדל את ילדיהן בבית. הבע את דעתך על הגישה שלהן.
4. הינד עומד בפני בחירת מקצוע לעתיד. הצג את השיקולים וההתלבטויות המנחים אותך בבחירה זו. התייחס ליתרונות של המקצוע שאותו בחרת ולחסרונותיו.
5. יש הטוענים שלתקשורת מותר לפרסם הכול, ואחרים מצדדים בעמדה שהתקשורת צריכה להציב גבולות לעצמה. דון בנושא והבא נימוקים ודוגמאות לביסוס דבריך.
6. בשנים האחרונות התפשטה מאוד "תרבות המותגים" בתחומים רבים בחיינו – פריטי לבוש, מוצרי מזון, כלי רכב, אבזרי חשמל וכדומה. הצג את תופעה זו, פרט את סיבותיה ואת השפעותיה על היחיד ועל החברה. נמק את דבריך והדגם אותם.
7. מסעדות המזון המהיר- דרך חיים קלה או סכנה בריאותית חמורה. הבע את דעתך על הנושא.
8. בשנים האחרונות אנו עדים למסורת חדשה של טקסים ומסיבות מפוארים ויקרים בסוף כל שנת לימודים. הבע את דעתך על הנושא.
9. ההתקדמות הטכנולוגית ונגישותה לילדים ולבני נוער בביה"ס בפרט ובחברה בכלל, מספקות להם אתגר חדש בחיים ובלימודים. דון בנושא, והבא נימוקים ודוגמאות לביסוס דבריך.
10. שמירה על כללי הנימוס ועל התנהגות טובה בין בני-אדם עשויה להקל על חיינו ולשפר את התרבות החברתית שלנו. חווה דעתך על נושא זה, והתבסס על דוגמאות מחיי היום-יום בבית, בבית הספר או ברחוב.

הערות:

- ✓ נושאים אלה ישמשו רק להבעה בע"פ שבחלק הבחירה (30%).
- ✓ נושאים אלה לא ישמשו לכתובת חיבור בבחינת הבגרות.
- ✓ רשימה זו מופיעה באתר "אצטבא" גם במדור: בחינות - בחינה בעל-פה.

11. תיק תוכניות לימודים לעובדי הוראה

תיק תוכניות לימודים לעובדי הוראה הוא כלי מקוון חשוב ומשמעותי ללמידה. התיק מציג את כלל תוכניות הלימודים בכל תחומי הדעת, בכל שכבות הגיל ובכל המגזרים. הוא מאפשר לתכנן את התהליך הלימודי והחינוכי ביעילות מרבית תוך כדי יצירת קשרים בין ידע, מיומנויות וערכים.

תיק תוכניות הלימודים כולל את:

1. הידע הנדרש על פי תוכנית הלימודים.
2. המיומנויות המרכזיות בכל תחום דעת (קוגניטיביות, תוך אישיות ובין אישיות).
3. הערכים המרכזיים בתחומי הדעת השונים.

בנוסף, התיק כולל מגוון חומרי למידה, יחידות הוראה, סרטונים וכלי הערכה ומעודד ליזום, ליצור ולגוון את אופני הלמידה תוך כדי שימוש בכלים עכשוויים ברוח הלמידה המשמעותית.

התיק מהווה חלק ממהלך אסטרטגי לאומי רחב היקף, אשר נועד להתאים את הלמידה לאתגרי המאה ה-21.

[לתיק תוכניות לימודים במשרד החינוך | תיק תוכניות לימודים באתר אצטבא](#)

12. ספרי לימוד וחומרי למידה בעברית בבתי"ס הערביים והבדואים

בעקבות הרפורמה החדשה בארגון הלמידה החדש ובעקבות תוכנית המשרד "עברית על הרצף", ברצוני לחדד מחדש את הנהלים והכללים המחייבים בתחום אישור ספרי לימוד וחומרי למידה אחרים. הנהלים והכללים יחייבו את כולנו: מנהלי בתי הספר והמורים לעברית בכל שכבות הגיל.

מבחינתי ניתן ללמד בכל ספר או חוברת ללימוד השפה העברית, ובתנאי שיהיו מאושרים ע"י משרד החינוך עם מספר אישור מוכר. ללמד רק בספרים המיועדים אך ורק למגזר הערבי והבדואי.

רשימת ספרי הלימוד המאושרים מצויה בחוזר המנהל הכללי והיא מתעדכנת באופן שוטף. את רשימת הספרים תמצאו בקישור "[רשימת ספרי הלימוד המאושרים במגזר דוברי ערבית](#)" בדף אגף ספרי לימוד ובאתר "אצטבא".

[חוזר ספרי לימוד | ספרי לימוד מאושרים לשנה"ל תש"ף](#)

13. ילקוט דיגיטלי

סביבת הלמידה הדיגיטלית הגדולה והמתקדמת ביותר בישראל לבית הספר הכוללת עשרות פעילויות אינטראקטיביות, יחידות לימוד, סרטונים ועוד במקצוע עברית לבתי הספר הערביים. הסביבה הדיגיטלית מאפשרת למורה לנהל משימות ולבצע הערכה מעצבת באמצעות מגוון דוחות. המורים מלמדים ומנחים את תלמידיהם להיכנס לסביבה ולבצע משימות בילקוט הדיגיטלי ורק על זה התלמידים יקבלו ציון החלק הפנימי 30% ל-3 יח"ל.

14. קידום הישגים בעברית בהלימה למבחן הארצי לתלמידי כיתות ו'

משרד החינוך מקדם הוראה משמעותית ולמידה משמעותית ומעמיקה של תכנים בכל תחומי הדעת ובכל שכבות הגיל. למידה משמעותית מפתחת יכולות חשיבה והבנה, מטפחת לומדים עצמאיים, מעורבים ופעילים, תוך חיזוק היבטים רגשיים, חברתיים וערכיים. מהלכים אלו יביאו הן לשיפור ההישגים הלימודיים הן לעמידה בסטנדרטים ארציים ובין-לאומיים. כדי לתמוך במהלך פותחו חומרי למידה מגוונים ויתקיימו השתלמויות וליווי של המורים בשטח. חומרי למידה, משימות ופעילויות נמצאים באתר אצטבא ובאתר של המזכירות הפדגוגית. נוסף על כך משימות חדשות נמצאות בתהליכי פיתוח, והן יועלו במהלך השנה. יש לציין כי המורים נדרשים להיכנס בקביעות לאתרים אלה ולשלב את המשימות והפעילויות בדרכים שונות: בכיתה במהלך השיעור, בשיעורי בית לשם הערכה, בשעות הוראה פרטניות ועוד. מורים רבים מפתחים משימות לתלמידיהם, ויש אף מורים המעודדים תלמידים לפתח משימות. נשמח אם תשלחו את המשימות אלינו כדי שנוכל לשתף את כלל המורים ברעיונות ובידע. משימות ראויות הכוללות את שמות המפתחים יועלו לאתרים.

[אודות הבחינה, חוזר, מפרט ודוגמאות לחץ כאן](#)

15. קהילת מורי העברית באינטרנט – "מורים לעברית מתחדשים בפייסבוק"

✓ מורים גולשים באתר "[אצטבא](#)": אתר משנת 2000, קהילה לומדת עברית בביה"ס הערבי, האתר משולב באתר מחוז הצפון "[צפונט](#)", וממשיך להתפתח. האתר כולל עדכונים תכופים למקצוע, חומרי למידה חדשים, קבוצות דיון לכל שכבות הגיל, מאגר בחינות ודפי עבודה, כתיבה יצירתית של תלמידים ושל מורים וכו'.

✓ "[הכנה לבגרות לדוברי ערבית](#)", בקבוצה הזאת ניתנת הזדמנות להעלות שאלות בנושאים לימודיים במקצוע העברית, מספקים להם תשובות, מעלים קבצים ולדפי עבודה ומקשרים אותם למקורות מידע ולשיטות לימוד יעילות ומשמעותיות (בקבוצה משתתפים 1321 בהנחיית מואפק יוספין, נייד 0544911654)

✓ [קבוצות דיון: עם המפמ"ר](#), [קבוצות דיון לפי שכבת גיל: חט"ע | חט"ב | יסודי](#)

16. אפליקציית עברית מדוברת לנוער המזרח ירושלמי

עיריית ירושלים, בתמיכת משרד החינוך, תפתח אפליקציה לדוברי ערבית ללימודי עברית מדוברת עבור נוער בחט"ב (דרג ז' תחילה). האפליקציה תהיה מופעלת דיבור בעיקרה, עם תכנים כיפיים, משחקיים, ומאתגרים, שיותאמו לגיל הרלוונטי (~13). בהמשך יועלו עוד ועוד תכנים, לגילאים מבוגרים יותר (עד כיתה י"ב), לבנים ולבנות כאחד. האפליקציה נועדה לשרת מסגרות בית-ספריות, אבל לאפשר גם לנערה/ה ללמוד לבד. מדובר בכלי עבודה מגוון – כזה שניתן להפעיל ברמה כיתתית, אך גם ברמה אישית, כאשר נערה/ה בעלי מוטיבציה ללמידה אינם תלויים במערכת החינוך לצורך לימודיהם (כידוע במוז' י-ם ישנה מורכבות בהקניית לימודי העברית). זוהי הסיבה שבגללה תפותח פלטפורמה לסמרטפונים/ טאבלטים, שתאפשר רמת נגישות מאוד גבוהה.

[פרטים נוספים על האפליקציה לחץ כאן](#)

17. תוכנית לתואר שני בתרבות הקולנוע

תוכנית לתואר מוסמך, בתרבות הקולנוע היא תוכנית ייחודית המאפשרת לימוד אינטגרטיבי בין נושאים ותחומים מעולם החברה והתרבות בארץ ובעולם. לימודי המוסמך יספקו מסגרת עיונית למחקר אקדמי בין קולנוע, חברה ותרבות. בתוכנית נקיים דיאלוג אינטלקטואלי בינתחומי בין מקצועות כהיסטוריה, תקשורת וניו מדיה, ספרות, חינוך ואומנות.

תואר שני בין-תחומי בתרבות הקולנוע שייחמד במסגרת הפקולטה למדעי הרוח, יקנה ויאפשר הרחבת המבט המחקרי על הקיים ויניח יסוד ללימודים אינטר-דיסציפלינריים ואינטראקטיביים באמצעות הוראה שיטתית.

[להרחבה בנושא לחץ כאן](#)

18. מסלול הוראת לשון עברית לדוברי ערבית

מטרת התוכנית להכשיר מורים להוראת השפה העברית בחברה הערבית, שישתלבו בעבודה במערכת החינוך במזרח ירושלים וברחבי המדינה בכלל. התוכנית מיועדת לאקדמאים בעלי עברית ברמה גבוהה מאד, אשר ילמדו קורסי השלמה בלשון עברית וישתתפו בסדנאות מעשיות בתחום הוראת השפה כחלק מההכשרה לעבודת ההוראה בבתי ספר תיכוניים.

הקורסים הייעודיים יינתנו בבית הספר לתלמידים מחו"ל ע"ש רוטברג. הקורסים של תעודת הוראה יינתנו בבית"ס לחינוך ע"ש שלמה (סימור) פוקס.

התוכנית בתמיכת משרד החינוך ומנח"י-עירית ירושלים.

[לתנאי קבלה ופרטים נוספים לחץ כאן](#)

19. מיזם השיעורים הפרטיים ברשת

משרד החינוך יחד עם חברת אלנט מקים מרכז תגבור ולמידה מקוון לתלמידים במטרה לתת מענה וסיוע לכל תלמיד הרוצה לשפר את הישגיו במתמטיקה, בלשון, בעברית לערבים ובאנגלית.

התמיכה ניתנת בשעות אחר הצהריים, ללא תשלום, לתלמידי כיתות ז'-י"ב מכל רחבי הארץ. ניתן להזמין שיעור פרטי באורך מלא (כ-50 דקות) או לקבל תמיכה מידית בלמידה (כ-15 עד 200 דקות) באמצעות המתנה בתור למורה.

[אתר מיזם השיעורים הפרטיים](#)

20. מבחן בקיאות למורים חדשים

מבחן הבקיאות למורים לעברית כשפה שנייה נועד לבדוק את השליטה של המורים בשפה העברית לאחר שלמדו לתואר ראשון במכללה או באוניברסיטה.

מפרט המבחן נגזר מתוכנית הלימודים – עברית כשפה שנייה בבתי הספר הערביים לשלוש חטיבות הגיל: ג' – י"ב – ומפורסם על ידי האגף לתכנון ולפיתוח תוכניות לימודים, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך, ירושלים, התשע"ב.

[פרטים נוספים על מבחן הבקיאות לחץ כאן](#)

21. בחינת ידע בעברית לתלמידי כיתות ט'

הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך (ראמ"ה) מבצעת מחקר לצורך בחינת ידיעות העברית של תלמידי כיתות ט', וכן את ההקשר שבו מתבצעים לימודי העברית בחטיבת הביניים. המחקר יכלול מבחן ושאלון לתלמידים וכן שאלון למורי העברית בבית הספר. המבחן יכלול את התחומים הבאים: הבנת הנשמע, הבנת הנקרא, לשון, כתיבה ושפה דבורה. המבחן ייערך באמצעות מחשבים. לתלמידים הנבחרים נדרשת שליטה בסיסית במיומנויות המחשב ובכלל זה יכולת להתבטא בעברית באמצעות הקלדה במחשב. בשנת הלימודים הקרובה (תשע"ט) ייערך מחקר חלוץ בקרב מדגם מצומצם של כ-40 בתי ספר. בכל בית ספר שישתתף במחקר, תידגם באופן אקראי כיתה אחת או שתיים לצורך ההשתתפות במחקר. התלמידים ובית הספר לא יקבלו משוב והישגיהם לא יפורסמו. בשנת הלימודים שלאחר מכן (תש"ף) המחקר ייערך בהיקף רחב יותר של בתי ספר, במדגם ארצי מייצג של כ-200 בתי ספר.

22. מבחן מפמ"ר בגרסה מתוקשבת ועוד פריטים הקשורים למבחן

התוצרים הקשורים למבחן המפמ"ר בעברית במחוזות שונים.

קישור למבחן המפמ"ר בגרסתו המתוקשבת | קישור לדף "מבחן מפמ"ר" באתר אצטבא, שמכיל כל הפריטים הקשורים למבחן.

23. עברית לערביים במחוז מנח"י

באתר "עברית לערבים - מחוז מנח"י, מתחדשים עם השפה העברית במגוון רחב ועשיר של פעילויות, ימי עיון והשתלמויות. היכנסו והתרשמו ממגוון החומרים השונים שמציע האתר. האתר מקשר בין משרד החינוך ובין המנהלים, המורים, התלמידים וההורים. אתר זה מהווה אבן דרך במטרה לסייע לגולשים המסתיעים בו מקהל המורים והתלמידים הנחשפים להרבה כלים: מאמרים, טקסטים, תכניות עבודה, עזרי למידה, סיפורים לעידוד קריאה, דגמי הוראה שונים, מבחנים, כלי הערכה ועוד.

[כתובת האתר: https://sites.google.com/etz.tzafonet.org.il/mezrah](https://sites.google.com/etz.tzafonet.org.il/mezrah)

24. ועדת מקצוע

תפקידה של ועדת המקצוע הוא לייעץ למזכירות הפדגוגית בהתוויית מדיניות הוראת מקצוע העברית בבתי הספר הערביים, לפי הפירוט הבא:

1. מצב המקצוע במערכת החינוך והצעת דרכים לשיפור ההוראה במקצוע
2. תוכנית הלימודים והפעלתה
3. שינויים וחידושים בהוראת המקצוע
4. הערכת הישגים במקצוע
5. הכשרת מורים והשתלמויות

ועדת מקצוע מורכבת מחמישה עשר חברים, בהם עד 6 אנשי אקדמיה ועד 6 מנהלים ומורים. ככלל, מינוי לוועדה יהיה לתקופה של שנתיים (בכפוף לנוהל מינוי הוועדה)

[פרטים נוספים על ועדת המקצוע לחץ כאן](#)

25. התאמות לתלמידים עם לקויות למידה במקצוע העברית בחינוך הערבי והבדואי

[תוכנית-הלימודים/לקויות-למידה](#)

[התאמות לליקויי למידה](#) (לנבחנים החל ממועד קיץ תשע"ט - מתכונת חדשה, שאלון 014281)

26. אתרי המקצוע

[אצטבא](#) | [הפורטל המתקשב](#) | [עברית בחינוך הערבי](#) | [פיתוח חשיבה הלכה למעשה](#) || [עברית על הרצף](#) |

אצטבא באצטלא חדשה

אתר "אצטבא" עבר הרבה גלגולים, והופיע בגלמתו החדשה שהיא עדכנית ביותר מבחינה טכנולוגית, נגיש ומסודר יותר בתכנים, והופך אותנו למעודכנים תדיר בחידושים, ומשייך אותנו לקהילת מורי העברית בבתי הספר הערביים. אתר אצטבא המשודרג כולל תוצרים דיגיטליים איכותיים שנכתבו על ידי מורים ותלמידים. נשמח לקבל רעיונות שלכם שיכולים לתרום להתפתחות המקצוע.

<http://estaba.co.il> ותגיעו לאתר אצטבא החדש.

26. אפליקציה לידע לשון לקראת בחינת בגרות מועד תשפ"א

פיקוח: ד"ר האני מוסא | מפמ"ר על הוראת העברית בבתי ספר ערביים ובדואים
עריכה ומחשוב: איליא גנטוס | מדריך תקשוב ארצי
בודק לשוני: מואפק יוספין | מדריך ארצי
השאלות באפליקציה הן חלק משאלות פרק שלישי – ידע לשון בשאלון 014381 (מקבץ בחינות דמה באסופה).
מעריכי הבגרות, מובילי הקבוצות ועוד מורים נוספים נרתמו למשימה וחיברו שאלות אלו.
קישור לאפליקציה:

<http://estaba.co.il/estabaportal/lashonApp/>

27. קבוצות וואטסאפ

1. קבוצת ועדת המקצוע – מנהל קבוצה: שריף ח'לאילה, פל' 0507933124
2. קבוצת מדריכים – מנהלת קבוצה: רידאן אבו אחמד, פל' 0522844828
3. קבוצת מעריכים בכירים – מנהל קבוצה: שריף ח'לאילה, פל' 0507933124
4. קבוצת מעריכי בגרות – מנהל קבוצה: עאדל מח'ול, פל' 0544979011
5. קבוצת מעריכי בגרות – קיץ 2020 (רשימת תפוצה) – מנהל קבוצה: ד"ר האני מוסא, פל' 0506282450

הערות:

- ✓ הכתיבה בקבוצות הוואטסאפ השונות היא בעברית בלבד.
- ✓ בכתיבה בקבוצות השונות נא לשמור על שימוש אחראי, מקצועי וכבוד לזולת.

בברכת שנת לימודים מוצלחת ורבת אתגרים, שנה טובה ופורייה!

ד"ר האני מוסא מפמ"ר להוראת עברית בבתי ספר ערביים וצוות ההדרכה

העתקים:

- ד"ר מירי שליסל, יו"ר המזכירות הפדגוגית
- גב' דליה פניג, סגנית יו"ר המזכירות הפדגוגית ומנהלת אגף א' לפיתוח פדגוגי
- ד"ר אורנה שמחון, מנהלת מחוז צפון
- ד"ר סער הראל, מנהל מחוז חיפה
- גב' ורדה אופיר, מנהלת מחוז מרכז
- גב' חיה שיטאי, מנהלת מחוז ת"א
- מר רם זהבי, מנהל מחוז דרום
- מר מאיר שמעוני, מנהל מחוז ירושלים ומנח"י
- מר משה זעפרני, מנהל אגף א' שפות
- גב' איתי ססי, מנהל אגף א' יסודי
- גב' דסי בארי, מנהלת אגף א' על יסודי
- מר דוד גל, מנהל אגף בכיר בחינות